

MİKAYIL MÜŞFİQ – 110

Mikayıl Mirzə Əbdülqadir oğlu İsmayılzadə 1908-ci il iyunun 5-də Bakı şəhərində "Dağlı" məhəlləsində ziyalı ailəsində anadan olmuşdur. Atası Mirzə Əbdülqadir dövrünün görkəmli şəxslərindən biri idi. O, Bakıda "Səadət" adlı məktəbdə müəllimlik edərdi.

Mikayıl hələ körpə ikən anası Züleyxa vəfat edir. Əvəzsiz ana məhəbbətindən, doğma ana laylasından məhrum olan şair sonralar "ana dedim, ürəyimə yanar odlar saçıldı" misrası ilə başlayan "Ana" adlı şeirində bunu ürək yangısı ilə təsvir etmişdir.

1914-cü ildə Mikayılın atası da vəfat edir. Yaxın qohumları Mikayılı, onun qardaş və bacılarını öz himayələrinə götürürlər.

Mikayıl 1920-ci ilə qədər rus-Azərbaycan məktəbində oxuyub ibtidai təhsil alır. Onun gözəl hafizəsi olduğundan bütün şeirləri yadında saxlaya bilirdi.

Sonralar Mikayıl Müşfiq Bakı darülmüəllimində və 12 sayılı məktəbdə oxuyur və 1927-ci ildə buranı bitirir.

1931-ci ildə Mikayıl Müşfiq Azərbaycan Dövlət Darülfünunun dil-ədəbiyat fakültəsini qurtarıb Bakı məktəblərində müəllimlik edir.

Müşfiqin mətbuatda ilk şeiri ("Bir gün") 1926-cı ildə, ilk kitabı isə ("Küləklər") 1930-cu ildə çap olunmuşdur.

İlk şeirlərindən müasirlərinin diqqətini cəlb edən Müşfiqin "Külək"lərdən sonra 1932-ci ildə "Vuruşmalar", "Günün səsləri", "Buruqlar arasında", 1934-cü ildə uşaqlar üçün yazdığı "Şəngül, Şüngül, Məngül", 1935-ci ildə "Qaya", "Kəndli və ilan" kitabları nəşr olunur.

Şair original əsərlər yazmaqla bərabər, tərcüməçiliklə də məşğul olmuşdur. 1930-1937-ci illərdə onun beş tərcümə kitabı nəşr edilmişdir. Müşfiqin sevə-sevə dilimizə tərcümə etdiyi sənətkarlar sırasında Firdovsinin, Ömər Xəyyamın, Puşkinin, Zermantovun, Taras Şevçenkonun və başqalarının adlarına rast gəlmək olar.

Müşfiq hər zaman bədii tərcümə işinə böyük əhəmiyyət vermiş, onun xalqlar arasında mədəni əlaqələrin inkişafında mühüm vasitələrdən biri hesab etmişdir.

Müşfiq, əsasən, lirik şairdir. Onun lirikasının mövzu dairəsi genişdir. Dövrünün demək olar ki, elə bir mühüm hadisəsi yoxdur ki, o bu və ya digər şəkildə şairin rübabında səslənməsin.

"Həyat sevgisi", "Bəxtiyar", "Təzə ev", "Şənin gözlərin", "Bir günəş, bir baxış", "Yenə o bağ olaydı", "Ulduzlar", "Şirin qız", "Maral", "Oxu, tar", "Duyğu yarpaqları" və daha neçə-neçə belə şeirlərdə insanın təmiz ülvi hiss və duyğuları, sevən qəlbin döyüntüləri məharətlə verilmişdir.

Müşfiq lirikası yalnız özünün ictimai, əxlaqi-tərbiyəvi məzmunu ilə deyil. Original sənətkarlıq cəhətləri ilə də diqqəti cəlb edir. Bu lirika bədii forma etibarilə də Azərbaycan poeziyasında novatorluğun gözəl nümunəsi kimi yaşamaqdadır.

1931-ci ilin may ayında Müşfiq Pedaqoji İnstitutun buraxılış gecəsində Dilbər adlı qızla tanış olur və Dilbərə olan sevgisi şairi yeni lirik şeirlər yazmağa ruhlandırır. Onlar ailə qurmağı qərara alırlar. Toy Müşfiqin qələm dostlarının iştirakı ilə baş tutur.

1934-cü ildə Müşfiq və Dilbərin Yalçın adlı bir uşaqları dünyaya gəlir və bu uşaq hələ körpə ikən qızdırmadan vəfat edir. Dilbər xanım illər sonra Müşfiqlə keçirdiyi günlərin acılı-şirinli xatirələrini "Müşfiqli günlərim" adlı kitabında qələmə almışdır.

Böyük ürək ağrısı ilə qeyd edək ki, gözəl istedadlı şairimiz Müşfiqin ömrü çox qısa oldu. 1937-ci ildə Müşfiq repressiyaya məruz qaldı. Onu 1937-ci ilin iyun ayında evində həbs etdilər.

1938-ci ilin yanvar ayının 5-də şairin güllələnməsi haqqında qərar verilir və yanvarın 6-da hökm yerinə yetirilir.

İllər sonra Müşfiqə bəraət qazandırılır. Xalq öz dəyərli şairini sevir, onu yüksək qiymətləndirir. Bu gün Müşfiq şeirləri dillər əzbəridir. Bakıda şairin büstü qoyulmuşdur, onun adına küçə var. 2018-ci ilin iyun ayında Azərbaycan poeziyasının görkəmli nümayəndəsi Mikayıl Müşfiqin anadan olmasının 110 illiyi tamam olur. Azərbaycan respublikasının prezidenti İlham Əliyev görkəmli Azərbaycan şairi Mikayıl Müşfiqin anadan olmasının 110 illiyinin keçirilməsi haqqında Sərəncam imzalamışdır.

Aysel Şabanova (ADU),
Amalya Xanhüseynova (ADU)